

Přílohy

Příloha č. 1- Duchovní píseň - legenda

Příloha č. 2- Historická píseň světská

Příloha č. 3- Lyrická píseň světská

Příloha č. 4- Taneční píseň světská

Příloha č. 5- Obřadní píseň světská i duchovní

Příloha č. 6- Dotazník

Příloha č. 7- Přímé transkripce rozhovorů s vedoucími dětských folklorních souborů

Příloha č. 8- Sestřih audiovizuálních záznamů z dílčích zkoušek jednotlivých folklorních souborů

Příloha č. 1

*Narození Kristovo
Stála panenka Maria,
jako růžička červená.
Přišel k ní anděl Páně,
dal pozdravení té panně.
Andělského pozdravení,
ulekla se hvězda denní.
Nebyla to hvězda jasná,
ale byla panna krásná.
Nelekej se, panno čistá!
máš porodit pána Krista.
Pána Krista porodila,
do jesliček položila.
Kristus pán, maličké dítě,
panuje po celém světě.*

Karel Jaromír Erben¹

---

¹ERBEN, K. J. *Prostonárodní písně a říkadla*. Praha : Evropský literární klub, 1937, s. 411.

Příloha č. 2

*Z francouzské války
Kam se nám poděli mládenci?
kam se nám poděla chasa?
páni je pobrali,
na vojnu ji dali –
Francouz z ní udělal masa.*

Karel Jaromír Erben²

---

²ERBEN, K. J. *Prostonárodní písně a říkadla*. Praha : Evropský literární klub, 1937, s. 381.

Příloha č. 3

*Ráda, ráda,
můj zlatej Honzíčku!
ráda, ráda,
ráda tě mám!
Jestli to je pravda,
že mě máš tak ráda?
Ráda, ráda,
ráda tě mám.*

Karel Jaromír Erben³

---

³ERBEN, K. J. *Prostonárodní písně a říkadla*. Praha : Evropský literární klub, 1937, s. 112.

Příloha č. 4

*Sedlák, sedlák, sedlák, je velkej furiant,
sedlák, sedlák, sedlák, je velkej pán.*

*On má pás přes břich,
na vrchu kožich.*

Sedlák, sedlák, sedlák, je velkej pán.

František Drdáký⁴

---

⁴DRDÁCKÝ, F. *Lidové tance*. Praha : Olympia, 1983, s. 205.

Příloha č. 5

*To je zlatý posvícení,
to je zlatá neděle:
máme maso a zas maso,
K tomu kousek pečeně.
To je zlatý posvícení,
to je zlatý pondělí:
máme maso a zas maso,
jako včera v neděli.*

Karel Jaromír Erben⁵

---

⁵ERBEN, K. J. *Prostonárodní písně a říkadla*. Praha : Evropský literární klub, 1937, s. 81.

Příloha č. 6

Dotazník

Ahoj,

jsem studentka pedagogické fakulty a potřebovala bych Tvou pomoc při psaní diplomové práce. Diplomovou práci píšou na téma Dětské folklorní soubory v Praze. Tím, že vyplníš následující dotazník, mi velice pomůžeš.

Děkuji.

Kateřina Řeháková

1. Doplně:

Věk: _____

Pohlaví: _____

Název souboru: _____

2. Jakou činnost vykonáváš ve folklorním souboru?

- hru na hudební nástroj, jaký? _____
- zpěv
- tanec

3. Jak dlouho ve folklorním souboru působíš?

- méně než rok
- 1 -2 roky
- více než 2 roky

4. Navštěvuješ kromě folklorního souboru také základní uměleckou školu?

Pokud ano, jakou činnost zde vykonáváš?

5. Kdo tě přivedl do souboru?

- učitel
- rodiče
- sám
- kamarádi
- sourozenec
- jiná možnost,
jaká? _____

6. To nejdůležitější, proč ve folklorním souboru působíš, je:

- přátelé
- dobrá hudba
- nové muzikantské zkušenosti
- společné zájezdy a vystoupení
- jiná možnost, jaká? _____

7. Jaký máš vztah k lidové hudbě?

- mám ji docela rád/a
- nevyhledávám ji, ale nevadí mi
- vyhledávám ji
- nesnáším ji
- nemám ji rád/a
- jiná možnost, jaká? _____

8. Při jaké příležitosti nejčastěji posloucháš lidovou hudbu?

- na festivalech
- na koncertech
- z nahrávek
- z rádia
- z televize
- neposlouchám
- jiná možnost, jaká? _____

9. Poslouchá někdo ve tvé rodině lidovou hudbu?

- prarodiče
- rodiče
- sourozenci
- nikdo

10. Provozuješ aktivně jako muzikant, zpěvák či tanečník i jiné hudební žánry?

Jaké?

- klasika
- folk
- pop
- jazz
- country
- rock

- elektronická hudba
- etno
- punk
- blues
- stará hudba
- neprovozují
- jiná možnost,
jaká? _____

11. Chtěl by ses lidové hudbě věnovat i v budoucnu?

- ano
- ne
- ještě nevím

Příloha č. 7

Přímé transkripce rozhovorů s vedoucími dětských folklorních souborů

Přepis rozhovoru s Boženou Novotnou (vedoucí dětského folklorního souboru Kolíček)

Kateřina Řeháková: „Na začátek rozhovoru bych se Vás chtěla zeptat, co Vás vedlo, k tomu, že jste se rozhodla založit dětský folklorní soubor nebo kapelu, muziku?“

Božena Novotná: „No, tak já začnu úplně z daleka. Já jsem se přestěhovala do Prahy, jsem z Moravy, z Valašska. A vždycky ta láska a vztah tam k tomu byl už od Šulákové, když jsem ji poslouchávala. Doma se muzicírovalo, rodiče taky dělali cimbálovku. No, a když jsem se přestěhovala do Prahy, tak jsem přišla na setkání Domoviny, to bylo ve starém kině v Holešovicích a náhodně jsem se tam dostala, vyslechla jsem koncert a říkala jsem si, tady bych chtěla jednou hrát, za rok už jsem tam stála a hrála, a když se mi to podařilo, tak jsem si říkala, kdybych tak založila dětský soubor a mohli bychom tady taky hrát. Tak se mi to taky podařilo. Takže od té doby to dělám, no.

Kateřina Řeháková: „To jste založila tady na škole?“

Božena Novotná: „Já jsem založila Kolíček v Modřanech. Začali jsme tak jenom dvojhlasně písničky. Pak se to rozrůstalo podle schopností žáků. Prvním primášem byl František Souček, ten už je dneska profesorem na konzervatoři. Bohunka Domnosilová, ta učí, hraje s Vojtou Spurným taky, no, hodně dětí, co se tomu už dneska věnují jako profesionálně, prošlo Kolíčkem.“

Kateřina Řeháková: „Tak děkuji a kdo Vám vymýšlí různé úpravy a aranžmá?“

Božena Novotná: „Tak společně vybíráme vždycky písničku nebo já přinesu, nebo i děti někdy, třeba tu Lipku si přinesly. A úpravy mi dělá pan Ing. Milan Ort. A protože jsme spolu dlouhodobě hrávali s cimbálovkou a já jsem mu učila i děti, tak jsme v takovém dobrém vztahu a kontaktu, takže on mi to píše takzvaně do prstů, takže mu řeknu, potřebuju to tak, děti umějí tohle, tóninu, že. Takže asi tak.

Kateřina Řeháková: „Co Vás konkrétně na práci v dětském folklorním souboru nejvíce baví?“

Božena Novotná: „No, to jste asi viděla na zkoušce, ten humor a takové ty vztahy a já ty děti pořád vychovávám i po jiné stránce než hudební. Co mě baví, no,

seznamovat je s tím folklorem, s lidovou muzikou, otvírat jim srdce a aby měly k tomu vztah a aby časem přivedly nejenom svoje mladší sourozence, kamarády, ale jednou třeba i své děti, což už taky se mi stává, že už učím děti bývalých žáků.

Kateřina Řeháková: „ Tak to musí být krásný.“

Božena Novotná: „ No, a samozřejmě folklor samotný, to je poklad.“

Kateřina Řeháková: „A co si myslíte, že to jim přináší, že chodí do folklorního souboru?“

Božena Novotná: „Tak za prve vztah k muzice, kamarádství, toleranci, pokoru, ta tam musí být u té muziky a co ještě. No, učit se rychle, učit se dobře a z paměti, rychle a pohotově číst notový zápis, což v jiné té hudbě tak není. Vlastně každý je tam svým sólistou, každý hraje ten svůj part, jste viděla dneska, že jo, v té Lipce, každý hraje něco jiného.

Kateřina Řeháková: „ Pro sebe konkrétně napsané.“

Božena Novotná: „ A právě ten pan Ort Milan mi to píše tak, že opravdu ty děti se tam vyžijí a oni nemají všechny šanci jako žáci školy se sólově uplatnit, někdy na to nemají z takového toho hlediska schopností manuální, někdy na to nemají třeba psychicky. Nedokážou se postavit na to pódium a hrát samy, už jim to dělá problém, ani se třeba nestačí toho tolik naučit a tady v tom kolektivu jim to jde snáz. Takže to si myslím, že je to pro ně úžasná jako motivace a vůbec mít vztah k tomu všemu.

Kateřina Řeháková: „Tak děkuju a na poslední otázku se Vás zeptám, co si myslíte, že je nejtěžší na vedení dětského folklorního souboru?“

Božena Novotná: „ Nejtěžší, mít trpělivost, mít trpělivost a začínat pořád od nuly. Každý rok se mi stane, že mi někdo odejde. A musím ten hlas učit úplně znova. Ty ostatní jsou už v tom rozjetém vlaku, já vždycky říkám: Soubor to je vlak, ti kteří nastoupili ve stejný den, ti v tom vlaku sedí, jedou a už jsou někde, ale ti co tam teprve přistupují, tak se to musí učit úplně od začátku. A zase se ti ostatní učí té toleranci vůči těm novým, anebo jim i pomoci, že jo, dneska jste viděla, jak jsme se učili kontrovat s tou Kačenkou nebo i to cifrování, ta technika, no zkrátka, to je na tom asi úplně to nejtěžší, že se začíná každý rok úplně znova.

Kateřina Řeháková: „ Tak já Vám mockrát děkuju za rozhovor.“

Božena Novotná: „Za málo.“

Přepis rozhovoru s Milenou Kmentovou (vedoucí muziky dětského folklorního souboru Kytice)

Kateřina Řeháková: „Chtěla bych se Tě zeptat, co Tě vedlo k tomu, že ses rozhodla založit dětskou kapelu nebo dětskou folklorní muziku?“

Milena Kmentová: „Tak dětskou muziku jsem nezakládala ani muziku jsem vlastně nezakládala, protože když Kytice přestala být cimbálovka, vlastně nějak po sametový revoluci, tak potom nějakou dobu k tomu fungovala dospělácká taneční složka, ta spolupracovala částečně s Malou českou muzikou, částečně s nějakou dechovkou a potom k ní vznikla z vysokoškoláků kapela, kterou vedl Aleš Luňáček, basista z Pardubic. A pod jeho vedením to fungovalo rok nebo dva a já jsem to potom vzala po něm. Takže jsem nic nezakládala, jo. A od té doby to vedu já, to jsem byla mezi, buď před maturitou těsně, nebo po maturitě, jo. Buď od nějakých osmnácti, nebo devatenácti. A pak to teda nějakou dobu fungovalo v tom jakoby studentském složení. A pak to začlo částečně fungovat, my a naše děti jo, a tak nějak v tom širším věkovém rozptylu to jako funguje doteďka. Takže asi takhle. Takže jsem nezakládala, vlastně jsem to převzala.“

Kateřina Řeháková: „Převzala, tak děkuji. A úpravy ty si vymýšlíš sama, že jo. To vím.“

Milena Kmentová: „Úpravy, no, ty dělám sama, většinu toho dělám sama. Teďka jsme domluvený, kvůli nějakému novému pásmu, že můžeme použít od Josefa Krčka částečně úpravu, a co si s tím uděláme, je na nás. A několik věcí dělal Radim Lněnička. Ale jako to je prostě jenom zlomek.“

Kateřina Řeháková: „A inspiruješ se někde, když vymýšlíš úpravy?“

Milena Kmentová: „Tak posloucháním, no. (smích) Posloucháním ostatních, jako jo. Asi jo, no.“

Kateřina Řeháková: „A co Tě nejvíc baví na práci tady s tím souborem?“

Milena Kmentová: „Nejvíce mě baví vždycky ten okamžik, když ty noty přinesu a slyším, jak to zní. Jo a jinak bych spíš řekla, že je to adrenalinovej sport. (smích) Jo, protože občas jako no, občas některý ty vystoupení, když vím, jak kdo má nebo nemá nacvičeno, tak je to opravdu spíš jako horolezectví než jako nějaký koníček, no. Ale tak jako. Jo, ještě mě baví, když vidím, jak ti muzikanti na třídletých notách rostou. Třeba ta naše houslistka momentálně nebo Ríša nebo.“

Kateřina Řeháková: „Nebo vlastně úplně my všichni, co jsme tím tady prošli.“

Milena Kmentová: „Jo, jo, to je fakt, že jsem se vždycky snažila ty noty psát tak nějak, aby to pro ně bylo tak nějak přiměřeně těžký, aby se tím posouvali. Nebo Vojta teďka. Vojta je houslista, dobrej a na basu hraje, já nevím, druhej, třetí rok, chodí i do hudebky. A já vidím, že některý ty noty jsou tak jako akorát. Že je potřeba, aby na tom doma trochu pocvičil a že si to, že to sedne no. Tak to mě na tom baví.

Kateřina Řeháková: „A co si myslíš, že to přináší dětem, když sem chodí?“

Milena Kmentová: „Hm, takovou bych řekla muzikantkou pohotovost. Pokud nemají v hudebce, protože ne v každý hudebce funguje orchestr nebo nějaký komorní sdružení. Tak prostě to, poslouchat ostatní, hrát s ostatníma, přizpůsobit se, ztišit (smích). Dát kamarádovi nástup a tak. No, prostě ta společná práce na tom.

Kateřina Řeháková: „Děkuji a ještě se Tě zeptám na poslední otázku. Co je podle Tebe nejtěžší na vedení dětské folklorního souboru nebo muziky?“

Milena Kmentová: „Dělat to za všech okolností. (smích) To je takový. Jako nečekat, že to bude optimální, jo. Nečekat, že všichni budou najednou zdraví, protože všichni nebudou zdraví. Nečekat, že všichni budou moct. Prostě asi to nějak dělat trpělivě a vytrvale no. Jo, ale já si nemyslím, že to je specifikum dětský muziky. Možná jsou děti občas nemocnější, ale u těch dospělejch zase jsou jiný problémy, že jo. Dospělí se zase musej najednou starat o babičky, o dědečky a taky najednou nemůžou. Jo, a nemá smysl na to čekat, to chce prostě dělat průběžně furt dál.“

Kateřina Řeháková: „Tak to je asi všechno. Děkuji Ti mockrát za rozhovor.“

Milena Kmentová: „Rádo se stalo.“

Přepis rozhovoru s Milenou Pitterovou (vedoucí taneční složky dětského folklorního souboru Kytice)

Kateřina Řeháková: „Můžu se Tě na začátek zeptat, jak ses dostala k tomu, že ses stala vedoucí dětského folklorního souboru?“

Milena Pitterová: „No, protože po osmdesátém devátém, já ti to řeknu přesně, jo. Po osmdesátém devátém, když začali všichni podnikat, tak vlastně se začal rozpadat dospělej soubor, nebo soubor dospělých. A my jsme, na to přišla Helena vlastně, co kdybychom založili dětskej soubor. No, tak já jsem říkala, že jo. No, a tak jsme založili dětskej soubor, aby to pokračovalo dál, že jo. To by byla škoda. Já vlastenec jsem nechtěla toho nechat, kdo to bude dělat, když ne já. Takže takhle vznikl vlastně ten dětskej soubor. Tím, že po revoluci se to všechno, každej začal honit peníze.“

Kateřina Řeháková: „Tak děkuju a kdo Ti vymýšlí choreografie?“

Milena Pitterová: „Já.“

Kateřina Řeháková: „Jasně a inspiruješ se třeba ještě někde ohledně těch choreografií, nebo je to všechno vymyšlený z vlastní hlavy?“

Milena Pitterová: „Tak je to, třeba Vánoce jsou, inspirací pro mě byla Chorea Bohemica, kde jsem teda deset let vlastně byla sólistkou.“

Kateřina Řeháková: „Vidíš, to já třeba vůbec nevím.“

Milena Pitterová: „No, já jsem zakládající člen Chorey Bohemicy a s Alenou Skálovou jsem dělala už předtím, jako pod jejím vedením jsem dělala už u Vycpálkoviců. A v podstatě ty její choreografie mě oslovily, takže i někteří lidi cizí říkali, že jim to připomíná Choreu Bohemicu. No, tak snažím se to dělat jinak, přizpůsobit to jako jinak tanečně, přizpůsobit to těm dětem, ale třeba ten vánoční koncert jako byl hodně inspirovanej tou Alenou.“

Kateřina Řeháková: „Děkuju a co Tě nejvíc baví na práci s dětmi v dětském folklorním souboru?“

Milena Pitterová: „No, že z nich můžu vytřískat nevytřískatelné.“ (smích)

Kateřina Řeháková: „No, to je pravda, to je neuvěřitelný.“

Milena Pitterová: „Jo, to mě prostě těší, když je prostě nějaký kopyto a někdo nad ním mávne rukou, zrovna jedna maminka mi říkala: Myslíš, že ten Petr, je to k něčemu? Já říkám: Neboj, to přijde. A přišlo. Ale soustavnou prací no. Musí to bejt důsledný a dupat na paty.“

Kateřina Řeháková: „A co si myslíš, že to může dětem přinášet, ta návštěva dětského folklorního souboru?“

Milena Pitterová: „No, především sem choděj asi za partou, stane se z nich parta. Někomu dělá potěšení to, že vlastně odtud jde a je prostě úplně unavenej hrozně. Tak jako ve sportu, že jo. Jako ten tanec je náročnější než sport, že jo. To si jako leckdo myslí, že ne, ale není to pravda. Je to prostě fakt náročný. A nedělám s nima jako nenáročný věci, když není těsně před koncertem, tak děláme rozcvičky pořádný. Jako to třeba dneska neviděla, ale my když mají dvouhodinovku, tak dvacet minut cvičej. Jo, a i ty malý prostě cvičej, i ty nejmenší, ty pidi děti už musej vědět, že se musí postavit a jet no.“

Kateřina Řeháková: „Tak děkuju a na poslední otázku se Tě zeptám. Co si myslíš, že je nejtěžší na vedení dětského folklorního souboru?“

Milena Pitterová: „Nejtěžší. No, leckdy je teda těžký přesvědčit maminky, že je potřeba občas zkoušet víc. Někdy je, já nevím no, co je nejtěžší. Já v tom vidím svoji náplň jako takovou. Jako vždycky si říkám, Ježišmarja, ale jako chci, aby to dělali, aby se to naučili. Ta radost, ta radost potom z toho, tak to těžký pak se hned zapomene no. Na to nedokážu odpovědět, protože potom mi to přinese. Jsou zkoušky, kdy teda by člověk, já teda praštím tady dveřma a odcházím, ale jsou zase zkoušky, kdy jdu domů úplně nadšená a tak. Takže nedokážu říct, co je nejtěžší.“

Kateřina Řeháková: „Tak já Ti moc děkuju za rozhovor a za vstřícnost a krásné přijetí.“

Přepis rozhovoru s Terezou Hrazdírovou (vedoucí dětského folklorního souboru Lučinka)

Kateřina Řeháková: „Můžu se Vás zeptat, co Vás vedlo k tomu, že jste se rozhodly založit dětský folklorní soubor?“

Tereza Hrazdírová: „Abych to uvedla na pravou míru, my jsme ho nezaložily. My jenom pokračujeme, protože jsme v něm vyrůstaly a potom vlastně už do něj nechodily žádné děti, my jsme chodily do jinýho dospělýho souboru, který se odstěhoval úplně na Moravu, a my jsme se vrátily k naší Lučince, kde jsme vyrůstaly.“

Kateřina Řeháková: „Takže vy jste vlastně soubor získaly.“

Tereza Hrazdírová: „No, od naší vedoucí, která nás vedla těch cirká dvacet let.“

Kateřina Řeháková: „Takže jste vlastně vyrostly v tomto dětském souboru.“

Tereza Hrazdírová: „Jo.“

Kateřina Řeháková: „A kdo vám vymýšlí ty různé choreografie, jestli se můžu zeptat?“

Tereza Hrazdírová: „Částečně čerpáme i z těch jakoby původních od původní vedoucí a část vymýšlíme my.“

Kateřina Řeháková: „A inspiraci čerpáte i z nějakých příruček nebo knih?“

Tereza Hrazdírová: „Inspirujou nás hlavně různé básničky a písničky. To jsou prostě knížky, kde to je všechno sepsaný, tam prostě vždycky když šáhneme, tak tam zaručeně něco najdeme a pak to nějak poskládáme za sebe.“

Kateřina Řeháková: „A co děti na práci v dětském folklorním souboru podle vašeho názoru nejvíce baví?“

Tereza Hrazdírová: „Těžko říct, myslím, že holky určitě ten kroj. Protože to je vždycky velký haló, když jdeme rozdávat kroje. Ale věřím tomu, že ty tanečky jako takový je baví, zároveň nejsme jak balet, že by to muselo být přesně pintlich takhle a ne nijak jinak, že se tu tak nějak vyblbnou no. Trošku je teda musíme organizovat, protože by to tu rozbořili celý jinak. A přijde mi, že teď se to naopak líbí čím dál tím víc rodičům, že už mají dost fotbalů a všech těch gymnastik a baletů, že je to takový něco mezi tím no. Není to na úplně nějaké nejvyšší úrovni, ale zároveň je to víc než prostě nějaké tanečky ve školce.“

Kateřina Řeháková: „Co Vás na tom všem konkrétně nejvíce baví?“

Tereza Hrazdírová: „No to už je historie prostě. Už si to nedovedu bez toho představit.“

Kateřina Řeháková: „Jasně, a co je podle vašeho názoru nejtěžší na vedení dětského folklorního souboru?“

Tereza Hrazdírová: „Zkorigovat ty děti a k tomu i všechny ty administrativy, ty papíry. Mít jenom ty děti, tak by to bylo super, ale musel by ještě někdo dělat ty papíry.“

Kateřina Řeháková: „Tak já Vám děkuji mockrát za rozhovor.“

Tereza Hrazdírová: „Není zač.“

Přepis rozhovoru s Evou Špačkovou (vedoucí dětského folklorního souboru Modřelec)

Kateřina Řeháková: „Na začátek bych se Vás chtěla zeptat, co Vás vedlo k tomu, že jste se rozhodla založit dětský folklorní soubor?“

Eva Špačková: „Co mě k tomu vedlo, no byla jsem k tomu dovedena. Teda víceméně. Protože jsem hrála v muzice Gaudeamu a ve chvíli, kdy měl Gaudeamus padesátileté výročí, tak jsme říkali ano a musíme založit dětské podhoubí, tak založíme dětské soubor. A Věra Fenclová teda takhle prstem ukázala a říkala: a muziku bys mohla vést ty a tanečnický ty. Jo, takže teda já, že muziku a Martina Krajská tanečnický, takže jsme začínali vlastně jako Vrbina a já nevím, dva nebo tři roky jsme působili vlastně tam na tom Žižkově a my jsme se potom jako rodina přestěhovali do Modřan a začlo to bejt teda, mysleli jsme, že to udržíme, jenomže prostě jako, aby se stěhovala muzika každej tejden na Žižkov, prostě to bylo nějak neproveditelný, takže nakonec Martina zůstala pod Gaudeamem a já jsem si říkala, když už jsem se jako do toho zakousla, tak jsem vlastně. Takhle tady jsem začala učit na gymplu hudební výchovu, vedla jsem pěveckej sbor a pak jsem se nějak dozvěděla, že by hudebka jako docela stála o folklorní soubor, takže jsem se tam šla zeptat a oni říkali, jo, tak bude folklorní soubor, takže mě vlastně vzali na hudebku jenom kvůli tomu folkloru, tak jsem učila na gymplu a tady jsem měla rok jenom folklor. No, a pak teda zase přišlo k situaci, že teda odešla kolegyně a já jsem musela vzít celej úvazek houslí, takže jsem měla celej úvazek houslí plus ten folklor k tomu, to bylo za starého pana ředitele. A když přišelovej ředitel, tak na začátku říkal velkoryse, tak dobře, tak Vám to dáme do úvazku, jako souborovou hru a řekněte si, kolik hodin na to chcete. Takže jsem měla jeden rok šest hodin na soubor placenejch od školy, což bylo úžasný. No, ale postupně to začal seškrtávat, seškrtávat, až to dopadlo tak, jak to dopadlo. To mě teda docela namíchlo, protože říkali, že za žádných okolností to nesbíraj ty odměny, proto že ten člověk učí nebo dělá něco špatně, ale že to je z finančních motivů školy. Ale tohle tam napsali jako odůvodnění, tak jsem si říkala, že tohle ne. A vlastně jsem řekla, že teda odcházím, a založili jsme to občanské sdružení. A tady ty prostory zkoušecí zase jsou díky tomu, že jedna maminka, co mi pomáhala, tak tady měla děti ve školce a s paní ředitelkou byly zadobře, tak vlastně nám dovolila bejt tady takhle, vlastně v místě, že jsme se nemuseli nikam stěhovat. I tu komůrku tam máme na kroje. Takže to je bezvadný, akorát že už,

že to co nám nepřispějou třeba na grant nebo to, tak nemáme. Takže si vlastně všechno musíme pokrejt z vlastních zdrojů no, a když zbyde nějaké peníze, tak já s tou paní Svobodovou něco za to máme, když ne, tak ne.

Kateřina Řeháková: „Můžete posoudit, když jste byli pod základní uměleckou školou a teď jako občanské sdružení, co má své výhody a nevýhody?“

Eva Špačková: Jako každý má svoje. Ta škola jako taky nemůže přispět na všechno, protože má nějaký rozpočet a hlavně ještě ze začátku fungování souboru. Na kroje jsme mohli žádat o grant přes sdružení rodičů školy, ale pak to sdružení se rozpadlo, a jakmile nebylo to sdružení, tak my jsme neměli vůbec žádnou možnost, jakéhokoliv jiného příjmu pod tou školou, což teda bylo taky. Nedá se říct rodičům, aby přispěli. A když jsme někam jeli, tak si to děti museli zaplatit jako dovolenou a o příspěvek jsme nemohli žádat, jediné formou nějakého sponzorského daru. No, takže.

Kateřina Řeháková: „A jako občanské sdružení si to musíte hradit všechno sami? Nebo dáváte nějaké žádosti o nějaké granty?“

Eva Špačková: „No, jediné žádost o grant, tady přes tu městskou část a nebo kdybychom měli nějaký velký výjezd, ale to se musí vždycky vědět rok dopředu, tak bychom ještě mohli žádat magistrát hlavního města Prahy. Na jeden zájezd jsme takhle dostali asi třicet tisíc na autobus, takže. No, ale to teďka s tímhletem na výjezdy moc není. Je fakt, že zase takhle zatím se drží taková parta, která ještě zase přešla vlastně z té hudebky, jo, ale že by to jako mělo nějaký zvuk, že by to táhlo cizí lidi nebo prostě jiný rodiče. Sem tam se někdo ozve přes internet, nebo se ozvou, zeptají se co a jak. A pak řeknou, my se přijdeme podívat a nepřijdou. Nebo většinou takhle zase z té školky, tak si přivedou holčičky nějakou kamarádku.“

Kateřina Řeháková: „Je to asi těžší získávat i muzikanty.“

Eva Špačková: „No, a s těma muzikantama to taky. Vlastně ti tři houslisti jsou právě taky převedení a flétnisti se úplně vyklubali náhodou, jako že jedni bydlej v téhle ulici, co bydlím já, vlastně v baráku vedle nás, a když o tom slyšeli, tak jako hurá. A jeden chlapec, ten zase chodí na stejnou školu s mým synem, kterej teda, tak jestli se tam tak nějak domluvili a on že teda má hrozně rád, že se strašně rád jakoby hrabe ve zpěvnících a prohlíží starý písničky, tak sem chodí. Nejdřív chodil jen tak na výpomoc, protože jak chodí na Žižkov na gymnázium, tak má školu do šesti. A může sem prostě přijet nejdřív v těch půl sedmý, když to dobře dopadne, že jo. Nebo ve třičtvrtě na sedm.“

No, ale říkám, kdyby se to rozpadlo, nebo až někdo odejde, tak i když jsem vypisovala třeba jako náborový inzerátiky, tak je to těžký. Ještě chci říct, že asi musí být nějaký širší tým a tu propagaci toho souboru a nějaký ty návody, to si musí vzít nějaký ten rodič nebo prostě někdo na starost a věnovat se jenom tomu, protože já nevím no, tohleto si asi neumím zařídit, protože dřív mi hodně pomáhal teda můj manžel, takže jsme to dělali jako tým a teďka už, vede schůzi nebo něco, ale už to nebere jako svoji záležitost, že by se tomu souboru věnoval, a když teda sem opravdu na to všechno takhle sama, tak je toho hodně a tu propagaci a ty další věci už teda víceméně nestíhám no. Teďka na Vánoce, že jo rozesílat PFka, jééé, tak to už po mně nemůže nikdo chtít.(smích)

Kateřina Řeháková: „Tak já se Vás ještě zeptám, kdo Vám vymýšlí úpravy a choreografie?“

Eva Špačková: „Říkám no, s tím tancem to je takový, že prostě jen tak, aby se hejbal, aby cejtli rytmus, ale jako, co je správně, není správně.“

Kateřina Řeháková: „A kde čerpáte inspiraci, co Vás motivuje?“

Eva Špačková: „No, takhle když někde něco vidím, tak se mi prostě třeba zalíbí nějaké téma nebo něco a nebo vycházím třeba z písniček, který má muzika buď nacvičený nebo si řeknu, tak a do příštího roku jako se zaměříme na tohle téma. No, a někdy jsou inspirací opravdu ty děti, že teda jako mám v hlavě písničku a teď teda když je vidím, jak se hejbou, tak mě něco napadne, co by na to mohly dělat. Ale že bych prostě dělala vyloženě jako nejdřív choreografii, nebo stavěla pásmo a pak teda se držela jízdniho pořádku a to nacvičila, to ne. To spíš je opačně. Mám nějakou představu, teď začneme něco dělat a ono se to nějak poskládá.

Kateřina Řeháková. „Tak děkuju a co Vás nejvíce baví na práci s dětmi ve folklorním souboru?“

Eva Špačková: „Že jsou ty děti takový bezvadný. (smích) Jako nějaký ambice nebo tohle nemám, ale když vidím, že je to baví a že jsou spokojený, tak mě to baví taky. A je to taková, prostě, ten folklor je taková srdeční čistá záležitost.

Kateřina Řeháková: „A co si myslíte, že jim to přináší, že sem chodí?“

Eva Špačková: „No, já myslím, že každý malý dítě je stavěný opravdu na jednoduchou muziku a ten folklor má jak tu jednoduchost, tak i nějakou tu hloubku a tu radost, kterou vlastně ale oni pocítěj, až to začnou dělat. Ale říkám, tahle parta je, že

tam opravdu chodili od nějakých čtyř, pěti let, takže jsme začínali opravdu prostě nějakým takovým cinkáním a ťupáním. No, a teďka už prostě vydrželi, tak už i trochu tancujeme. A musím říct, že hodně rodičů je tady třeba z Moravy. Že prostě v těch Moravácích je to nějak víc nasáklý ten vztah k té lidové muzice. No, tady u Pražáků jsem se opravdu setkala s názorami, že třeba teďka mám v Jesenici, co ještě učím přípravku, kde taky chtějí zakládat soubor. A přišla maminka, strčila dítě, nevěděla kam. A teprve po prvním vystoupení jako říkala, aha, tak konečně jsem viděla, co je ten folklor. A ono to bylo hezký (smích). Nebo zase když chodím po mateřských školkách, protože v hudebce učím jako předškolní hudební výchovu, tak chodím po náborech po mateřských školkách. Ty děti oni nezaspívají jednoduchou lidovou písničku. Travička zelená, oni to prostě neumějí. No, takže jsem z toho někdy úplně celá špatná. Aspoň to málo, co může člověk nějak rozesejt, tak udělám no. Kočka leze dírou, nebrdeli pršet a takový, jo. Hlavně že matlaj někdy nějakýho Svěráka, Uhlíře, že tam něco recitují, ale opravdu matlaj, že to jsou písničky komplikovaný rytmicky, melodicky, všecko. No, a obyčejnou písničku nezaspívají. A je fakt, že jako i ty, kteří na začátku třeba jako vůbec se nechytali, tak jako jak je to v tom kolektivu, tak jsou vyloženě tažený, že se do toho dostanou. No, málokdo zůstane jako úplně dřevíčko, že by nemohl. A ty děti jako jsou opravdu tvárný a jsou takový opičky, takže v tomhleto předškolním věku, já si fakt myslím, že do těch sedmi let, jo. Sedmi, osmi, můžou udělat v podstatě zázraky, když se jim někdo věnuje, nebo je v tom aspoň podporuje. No, pak už se to prostě, už je to na rodičích, jo. Já to teďka беру ze své hudební praxe, jestli je u toho udržej a podporují, tak ty děti třeba do těch dvanácti, tak to tak furt hezky jde. No, pak přijde puberta. A většinou je to. Neříkám, že je konec, jo, ale pak se to tak nějak zastaví. Takže i tenhle věk to je takový nejživější podhoubí. A je fakt, že zase taky choděj sem děti, ono to chce opravdu takový jako osobní nadšení, protože mi sem chodí spousta dětí, které učím na housle nebo v té přípravce nebo takhle. Že rodiče pozvu se někam podívat, co to ten folklor je teda, aby viděli, nebo i lidové písničky hodně dělám s dětmi na té přípravce. A pak, když máme teda nějaký vystoupeníčko před Vánocema nebo na konci roku, tak rodiče řeknou. Jé, to bylo hezký. Tak řeknu dobře, tak přijďte do Modřence. Tak je to takový provázaný, no. Asi kdybych dělala úplně jinou práci, ne v muzice, tak si to nedovedu představit. To zase obdivuju ty vedoucí souboru, který dělají normálně třeba účetního nebo něco a vedou ten soubor. To jako. To je úžasný.

Kateřina Řeháková: „Na závěr se Vás zeptám, co je podle Vašeho názoru nejtěžší na vedení dětského folklorního souboru?“

Eva Špačková: „Pro mě asi ze začátku byla taková ta organizace a promýšlet věci dopředu a vlastně si stanovovat ty postupný cíle. Nebo i při těch zkouškách organizace, vlastně to, že je potřeba zkoušet zvlášť tanečky s tou muzikou, teď to dát dohromady. Teď třeba dělat do toho ještě ty písničky, tak to byl většinou takovej chaos. Teď ty rodiče nervní, jako přece máme zkoušku do šesti a my už tam nemůžeme zůstat dýl, že jo. No, takže i třeba tyhle rodiče, než jsem si trošku vycvičila, jo, že už jsou i vůči tomuhle tolerantnější, že sice teda zkoušky jsou do šesti, ale když je potřeba, tak se bude zkoušet do půl sedmý, že jo. Jo, že to není tak, to jsem tu měla takový, kteří prostě v šest hodin ťukali na hodinky, takže pro mě asi bylo nejhorší teda to nějak zorganizovat a přijít teda na způsob, jak to těm dětem podat, no.

Kateřina Řeháková: „Tak děkuji moc za rozhovor.“

Eva Špačková: „Není zač.“

Přepis rozhovoru s Katřinou Schreiberovou (vedoucí dětského folklorního souboru Motáček)

Kateřina Řeháková: „Chtěla bych se Vás zeptat na pár otázek. Proč jste se rozhodla založit dětský folklorní soubor?“

Kateřina Schreiberová: „Tak, já jsem se ani tak sama nerozhodla. Ale vzniklo to tak, že teďka hrozně moc holek z Motáku maj děti. Tady třeba Matěj je syn od Zdeňky z Motáku, takže to vlastně vzniklo úplně jako z potřeb Motáku, aby měly kam mamky dávat svoje děcka. A mně se to jako líbí, já to mám ráda, takže jsem se k tomu upsala. Takže proto. Jednou tam budou chodit moje děti.“

Kateřina Řeháková: „Děkuji a co Vás na práci s dětmi ve folklorním souboru nejvíce baví?“

Kateřina Schreiberová: „Hm, mně se na tom asi líbí, že ten folklor jakoby dokáže člověka bavit od úplně malého dítěte až prostě po dospěláka. A že je to takový, že asi se k tomu těžko v Čechách nebo v Praze dostanou jiným způsobem než jako prostřednictvím folklorního souboru. A tak jsem ráda, že zrovna já je jako můžu uvést do takovýhle společnosti.“

Kateřina Řeháková: „Děkuji a co si myslíte, že dětem účast v dětském folklorním souboru přináší?“

Kateřina Schreiberová: „Já si myslím, že je to asi podle toho jak se to vede, ale třeba mým záměrem je to, aby to byla fakt jedna parta, která si prostě nebude šlapat po krku a budou se spolu kamarádit a budou jezdit na zájezdy a bude to prostě jakoby založený hodně na kamarádství a zároveň prostě tím děti poznávají ty tradice, což je strašně důležitý a hrozně to je rozvíjí a pak, když si člověk vezme jednotlivý tance, co všechno jim můžou přinést, jak se prostě zlepšuje jako hrubá motorika, koordinace, rytmický cítění a všechny takovýhle věci, takže si myslím, že to je prostě držení těla strašně obohacující jak pro nějakou fyzickou stránku, tak pro psychickou stránku prostě pro celého člověka.“

Kateřina Řeháková: „Určitě, taky si to myslím, a vy jste také prošla nějakým folklorním souborem?“

Kateřina Schreiberová: „No, já jsem, když jsem byla malá, tak jsme zpívali s dědou, děda je Pardubickéj cimbálista (smích). No, ale tak jsme zpívali pořád. Já jsem

nechodila do folklorního souboru, ale chodila jsem do baletu hrozně dlouho a pak jsem nějak postupně přešla k tomu folkloru, že je mi jako nejbližší no.

Kateřina Řeháková: „Aha, tak se vás ještě zeptám na poslední otázku. Co si myslíte, že je na vedení dětského folklorního souboru nejtěžší?“

Kateřina Schreiberová: „Hm, myslím si, že je asi nejtěžší. No, to je podle toho, jaký má člověk cíl. Ale prostě, když je třeba mým cílem mít fakt dobrou partu, tak pro mě je nejtěžší udržet to tak, aby z toho byla vážně dobrá parta a aby se ty děti měly mezi sebou rádi. A aby je jako bavilo sem chodit. No, a tak.“

Kateřina Řeháková: „Tak já Vám moc děkuju za rozhovor.“

Kateřina Schreiberová: „Rádo se stalo.“

Přepis rozhovoru s Janou Pavlíčkovou (vedoucí dětského folklorního souboru Osminka)

Kateřina Řeháková: „Chtěla bych se Vás zeptat, co Vás vedlo k tomu, že jste se rozhodla založit dětský folklorní soubor?“

Jana Pavlíčková: „Hm, bylo to několik důvodů. Prvotní důvod byl, že jsem sem přišla, já nejsem Pražák rodilej, já jsem přistěhovalc, já jsem taková ta naplavenina, jak se říká. Já jsem tady začala učit na housličky, protože to je můj, to jsem vystudovala na konzervatoři, to jsem vystudovala, tenhle ten obor. Tak jsem zjistila, že děti prakticky neznají, protože já začínám na ty housle, ty začátky jsou většinou na těch lidových písničkách, co si budeme povídat, většinou na všech nástrojích. A já to s nimi i zpívám, že jo. A teď jsem zjistila v těch svých začátcích, když jsem tady začala učit, že ty děti to neznají. A já jakožto tedy ta naplavenina, tudíž se teď dovíte, že pocházím z Jižních Čech, jsem rodák z Písku. Tak jsem si říkala, teda ty pražský děti vlastně, jako neznají nic a to, tak jsem si říkala, tak co kdybych tedy tomu nějak pomohla, protože písnička vždycky každého víc baví než nějaká stupnice nebo etuda, i když je to taky potřebný. No, a začala jsem vlastně s těma úplně prvníma, co jsem tady měla, co sotva zahráli pár tónů, tak jako vlastně se scházet, vlastně souboreček to byl nejprve s houslema, protože tady byl tehdy, vodil jednu holčinu velice šikovnou dědeček, kterej hrával na basu, tak se k tomu přidala ta basa a už to pomalu vlastně takhle začalo se rozjíždět. Ale původně jsme byli vlastně jenom smyčcové seskupení s basou. Postupně se to rozrůstalo a taky postupně, jak ty děti uměly víc a víc hrát, takže to vlastně ten svůj účel ten prapůvodní bylo naučit děti víc poznat lidový písničky, aby se jim ty housle nezošklivily přes ty stupnice a přes ty etudy. No, a samozřejmě ale já jsem ten folklor jako v mládí a při těch studiích jsem vlastně ho dělala činně. V souboru v Plzni ve Škodováku tehdy, teď je to teda Mladinka. Takže vždycky jsem pro to měla slabost, vlastně už na základní škole jsem k tomu inklinovala, říkala jsem si v tom Písku tenkrát, byl tam ten Písečan, že budu chodit někam, ale k tomu nedošlo, pak jsem šla na tu konzervatoř a tam teda jsem se stala členkou toho, to byl tenkrát se to jmenovalo Soubor lidových písní a tanců Škoda Plzeň. To jsme byli tenkrát za toho hlubokýho totáče, že jo. Jsme byli vlastně pod patronací ty Škodovky. Jak bychom jinak se mohli dostat ven a tak. Takže tehdy jsem si vlastně splnila sen, protože jsem opravdu k tomu inklinovala odjakživa a vlastně mě pak vítr životní zavál do Prahy. No, a říkám pak jsem tady začala učit a se budu

opakovat, jsem zjistila, že ty děti tady ty lidovky tady v Praze moc ne, takže jsem takhle myslela tomu, že pomůžu. No, a v podstatě se to rozjelo postupně. Jsme měli nedávno před rokem, před dvěma, deset let výročí oslavu, takže nám už je přes deset let. Už jsme, takzvaně jdeme do puberty (smích).

Kateřina Řeháková: „A kdo Vám vymýšlí různé úpravy?“

Jana Pavlíčková: „Ze začátku jsem si to dělala všechno sama a to samozřejmě se nedá všechno zvládnout při tom všem, protože to je ještě k tomu organizace, dokonce už mám i přípravku. Takže vlastně ty souborečky vlastně jsou jakoby dva. Soubor samozřejmě zaštiťuje jakoby jeden. Zaštiťuju ho teda já a dělám k tomu ještě organizačně. Čili to nestíhám a mám některé upravovatele. Něco si upravím třeba podle Krčka sama, podle potřeb a obsazení. Teď ještě v poslední době nám začal upravovat náš primáš, kterej je velice šikovnej a baví ho to taky. Ono nejlepší je, když si to člověk upraví podle těch potřeb souboru, protože každýho zná, jak hraje. Ale jak říkám, ten čas no, ten čas. A taky je lepší, když je víc těch upravovatelů, protože to pak není, jak se říká na jedno brdo. Takže to takhle získávám, kde se dá, i tady jsem oslovila pana kolegu, tak uvidíme, no.

Kateřina Řeháková: „A co Vás konkrétně nejvíc baví na práci s dětmi ve folklorním souboru?“

Jana Pavlíčková: „V podstatě všechno, protože ten folklorní soubor, to není jedna činnost, že jo. Folklorní soubor v sobě nese těch činností spousta. Když bych to měla začít jmenovat, tak je to přes hraní na nástroj, zpívání, v podstatě dramatického projevu k tomu tanečnímu, u těch dětí, když jsou malý, tak se nejedná de fakto o tanec ale spíš je to takovýto poznávání těch starých zvyků vlastně skrze ty hry, říkadla právě a různý ty, rozčítadla a takový tyhlety slovní projevy, tam se ty děti vlastně přes to ty nějakým jakoby řízeným pohybům dostanou a postupně to splyne a začnou vlastně tancovat. Ta lidovka není, že bychom od malička chtěli hned jako polku a tak. Takže ty malý děti to mají u nás takhle, a když nemají nástroj od malička, tak se zařazují do tzv. rytmiky nebo přípravky, kdy teda zpívaj a mají nějaký rytmus, když pak hrajou tady na nástroj teda jakékoli, tak se snažíme je zapojit, a když nehrajou, když prostě jsou jako, že jenom zpěv teda vlastně, tak se potom víc soustředí na pohyb, ale v podstatě jsme to teď propojili. My jsme původně začínali jako muzika, ale teďko nevím, jestli odpovídám na tu otázku, ale po určitý době, když jsme měli repertoár už

tak na půl hodiny z paměti, tak ty děti najednou, i mně se zdálo, že by to chtělo nějakým způsobem obohatit, než mě napadlo, že by to chtělo pohyb. Protože když stojíte u té muziky a je to statický, tak je to fajn, je to pěkný, ale půlhodina a stačí. Takže jsme do toho takhle šli, taky mi trvalo dlouho, než prostě taky někdo, kdo by to dělal, ten pohyb, protože já jsem muzikant, takže to zas bych už nezvládala tohle. Takže těžko najdete někoho, kdo by to na té lidovce dělal, protože souborů pod lidovkou je strašlivě málo. To jsme jedni z mála v Praze, možná ještě Kolíček myslím taky. No, a jinak to má každý pod něčím jiným, mají nějaký ty sponzory nebo pod nějakým tím kulturákem. Tak tady v té hudebce to má své výhody samozřejmě, ale i nějaký ty nevýhody. Ale nám se zaplat'pánbůh teda podařilo získat, teď máme teda tu paní učitelku na tance, pro kterou ten folklor je teda náplň životní, ještě to teda dostudovává teda jakoby dálkově tu akademii na ty lidový tance, takže to je vlastně de fakto to, co jsem potřebovala někoho. Je mladší teda, takže vlastně se učíme spolu spolupracovat, je to ale prima, že je to člověk tvárnej a je to člověk, kterej ten folklor má nejenom jako koníček, ale i jako částečně zdroj obživy, protože ona chodí tancovat, že jo. Takže to je prima, takže jsme se obohatili a rozšířili o složku taneční, ale zase v té první várce, té generace jsou tady tací, ještě jsou tu od založení, ale to už je vlastně můj starší syn, myslím. Jinak teda vlastně ta primáška už odešla před nějakým rokem. Takže z té úplně první party, to je asi opravdu jenom můj starší syn a jinak vlastně se to nabíralo ty děti, ale tam ta várka první, tzv. ta velká Osminka, tak ta vlastně neměla tu přípravu pohybovou od začátku, čili my si sami říkáme, že jsme tzv. tančící muzikanti, jo. Takže samozřejmě je to náročnější. Je to o tom, že se prostě chvíli hraje, pak se ten nástroj položí, zůstane tam menší počet a ostatní jdou tancovat. Takhle to totiž ale je. Jakoby ten folklor, to takhle bejvávalo u té muziky. Prostě se přišlo, někdo zazpíval, hodil korunu, šel tancovat nebo odehrál, šel tancovat. Takže já tohle považuju jakoby za to přiblížení co nejvíc tomu folkloru jakoby pravému, protože co si budeme povídat, protože pravý folklor dneska už není. Nicméně, tadyto se člověk snaží dětem zprostředkovat, i když je to teda náročný organizačně. To teda, než se domluví, kdo hraje, kdo bude zpívat, není to zatím početnej soubor, takže když někdo chybí, pak to tam chybí, že jo. Takže tady v tom ohledu tamta první generace to má těžký. Uvidíme, tamta druhá generace, ta malá Osminka s tou přípravkou, kde už jich je víc a ten počet pohybujících se jenom bez nástrojů, je větší. Tudíž teda větší základna, soubor bez základny to má těžký. A některý

muziky, když neměly po sobě tu přípravku, tak se i rozpadly. Takže uvidíme, jestli to bude náš případ, já doufám, že ne, protože ta malá Osminka zas celkem jde srdnatě v těch šlápějích ty starší, tak uvidíme, no.“

Kateřina Řeháková: „Co si myslíte, že to dětem může přinášet, že chodí do dětského folklorního souboru, co jim to nabízí?“

Jana Pavlíčková: „Já si myslím, že jim nabízíme činnost, která v sobě kloubí více jakoby složek, které na sebe navazují a která jedna bez druhé nemůžou být. Tudíž, že z toho jednoho človíčka jakoby vyroste někdo, kdo si dovede poradit vlastně, když je víc práce nebo víc činností, tak je víc problémů, dejme tomu víc překážek, které se učí překonávat, a když se to učí skloubit a to dítě vlastně nabude sebevědomí, že jo. To je za první, že teda si zvětší sebevědomí, když něco dokáže nacvičit, postavit se na to jeviště, říct to zpaměti, pak se tady taky učíme být v partě. Ne, jenom teda být sám na jevišti, ale hlavně být v té partě o tom teda hlavně folklor je o té partě. Že teda ta parta člověka podrží a naopak, že ten člověk by neměl tu partu, když na něj spoléhá zklamat. Dejme tomu řeknu příklad, že má oslavu narozenin a my máme jako soubor před vystoupením prestižním a on řekne, ale já nemůžu, já jdu na ty narozeniny. Tak to ne, to si myslím, že to dítě, zvlášť když už je to člen dlouhodobý, tak si myslím, že sám uzná a řekne, já to takhle nemůžu, já je nemůžu nechat ve štychu, protože tu moji roli se zrovna nikdo nenaučil. Takže myslím si prostě, že je to vychovává k zodpovědnosti k té partě. A i sám za sebe, za to, abych se připravil taky na tu svoji roli zodpovědně, abych nepřiběhl udejhanej a teď mám honem zpívat sólo, to taky nejde. Prostě zodpovědnost za sebe i za tu partu. Pak když se něco stane, tak vím, že mám partu, která mě podrží, když mám nějaký průšvih, jakékoli ať už prostě v rodině, nebo ve škole nebo když jsou ty starší tak v těch studiích. Tak prostě může přijít, tady se mu nikdo nebude smát. Protože víme, že každý si tady tu svojí pozici vybudoval zvláště v těch starších věkových kategoriích a prostě je to tady taková druhá rodina bych řekla. Prostě je to náplň života. Myslím si, že to není jen tak bokem něco. To se nedá dělat bokem. Jestliže to je soubor, kterej funguje a měl by fungovat, tak je potom hlavně o té partě. To myslím, že je. To se nenasbírání ve škole, protože tady máme tak málo času, to se nenasbírání, když se někde vyjede. Na soustředění, na festival, někde prostě mimo tu základnu, o což se snažíme teda, no.

Kateřina Řeháková: „Na poslední otázku se Vás zeptám. Co si myslíte, že je nejtěžší na vedení folklorního souboru?“

Jana Pavlíčková: „Tak konkrétně u nás je nejtěžší pro mě, skloubit, protože teda já jsem bohužel nebo bohudík těžko vybrat jedno z nich. Já dělám vlastně tu organizaci, ale i vlastně to umělecké vedení, což je teda velice náročný a vlastně dost úzce spolupracuju s tou tanečnicí, protože taky je mladší, tak se zapracovává, čili prakticky spousta věcí jako leží na mně, samozřejmě pak jsou ty konzultace a tak s tím vedením souboru, s ostatními teda členama, ale nicméně někdy mám pocit, že mi to leží na hrbu jako samotné. To znamená vůbec skloubit organizační jakoby vedení a umělecký vedení, to je jedna velice těžká věc, a pak je teda druhá, možná skoro těžší. Skloubit a vymyslet tu činnost těm dětem, tak aby se každý to dítě od toho věkového rozmezí, který tady mám velice široký, já tady mám vlastně nejmladší čtyřletý až do toho primáše, který je tu nejstarší, to je v podstatě dospělej člověk. Takže to je velicej záběr toho věku a každýho v tom určitým teda baví něco jinýho. Takže to si myslím, že je teda nejtěžší. To je teda, aby se každý zabavil, protože jak je známo dítě, které má, co dělat, nezlobí, že jo. Jinak ale zlobí v opačném případě. Takže to je teda velice těžký. Jinak teda to má hodně těžkostí, ale kdyby to člověka nebavilo a jakoby mi to cosi nepřinášelo, tak bych to dělat nemohla. Já to i tak možná někdy ze zdravotních důvodů, člověk už toho má nad hlavu, ale myslím si, že když to člověk cítí tady, když to má to srdíčko, tak jako tak se to dá kulit, kulit ten balvan dál. Ale že to nepřináší jenom jako těm dětem, ale že to přináší i těm dospělým, to potěšení a pohodu, a to co by to mělo přinášet na jevišti dávat i těm divákům. Je to oboustranné obohacení i nás tady.

Kateřina Řeháková: „Tak děkuji moc za rozhovor.“

Jana Pavlíčková: „Za málo.“

Přepis rozhovoru se Zuzanou Cílovou (vedoucí dětského folklorního souboru Rosénka)

Kateřina Řeháková: „Já bych se Vás chtěla zeptat, jak jste se dostala k tomu, že jste se stala vedoucí dětského folklorního souboru?“

Zuzana Cílová: „Jasně, tak já jsem vystudovala taneční konzervatoř, státní v Praze. A tam už mě díky paní profesorce velmi oslovil lidový tanec, takže jsem se rozhodla, že se mu budu věnovat. Strávila jsem sedm let v Československém státním souboru písní a tanců tehdy, ten už bohužel neexistuje. Pak jsem přešla do Armádního uměleckého souboru no a během mé profese jako tanečnice sólistky se mi narodil syn, což mě donutilo teda jednak přemýšlet tedy co dál a jednak hlavně, protože to dítě bylo od malička velmi neposedné, tak jsem pro něj hledala nějaké uplatnění jakoby, tak jsme zkoušeli nejdřív nějaké tancování jako rodiče s dětmi, to ho nebavilo, no, a tehdy můj kamarád z Ausu pan Čumpelík, který se věnoval dlouhá léta folkloru, tak mi doporučil Rosénku, kterou tehdy vedla Radka Baboráková, že je to v Praze, blízko na Praze 6 a že dělají teda Moravu a že to je dobrý soubor. Takže já jsem vlastně do Rosénky začala chodit jako rodič původně, který tam vodil dítě. A protože jsem už v Ausu i ve Stát'asu dělala choreografie, ale pracovala jsem jenom s dospělými a s profesionálama, že jo. Tak jsem tak načuhovala oknama a říkala jsem si, tohle je hrozně pěkná práce a hrozně mi to přišlo takový čistý, jak ty děti reagují. A když jsme se blíž seznámily s paní Baborákovou a když zjistila, že jsem vlastně z profese, že jo, tak mě začala využívat. Nejdřív to bylo jako, že když šla k doktorovi a tak. A pak jsme začaly spolupracovat, že mě v podstatě zaměstnala jako pedagožku, jako choreografku. No, a dlouhý, dlouhý léta jsme pracovaly spolu, když to tak vezmu, tak dneska je synovi třiadvacet a přišel, když mu byly čtyři, tak devatenáct let už teda tady takhle funguju. No, a jako vedoucí úplně prozaicky. Paní Baboráková se rozhodla odejít do důchodu, no. Takže jsem to převzala, ona už s tím dva roky vyhrožovala a teď už se jako rozhodla definitivně. Takže já jsem krátce od září teprv. S Rosénkou, říkám, pracuju těch devatenáct let. Vedla jsem jednu. Dřív ta Rosénka nebyla tak rozsáhlá, teď má v podstatě devět skupin. Tanečních od těch tří let přes ty dospělé, pak muziku vlastní a ona dřív ta Rosénka začínala jako dětský soubor a ten dospělý vznikl proto, že ty děti když odrostly, tak se nechtěly pustit Rosénky, tak proto vlastně vznikla dospělá složka a dlouho pak byla vlastně jenom dětská a dospělá, ale jak se to prostě pak jako množilo, množilo, takže já jsem potom

vedla jednu tu skupinu už samostatně, plus jsem paní Baborákové pomáhala s těma dalšíma a pak se to jako.“

Kateřina Řeháková: „A teď už máte všechny skupiny na starost?“

Zuzana Cílová: „Teď mám z těch devíti sedm skupin. Ti úplně nejstarší se vedou, ti dospělí se vedou v podstatě sami, teda sami, vede je oficiálně dcera paní Baborákové. A pak ještě jednu skupinu vede jedna ta z těch dospělých právě, ta strašně toužila si vyzkoušet práci s dětma, takže vlastně druhým rokem vede ty děti tak okolo těch čtrnácti, patnácti. Oni začaly menší samozřejmě, ale tak. Ta fluktuace tady samozřejmě je. U těch dětí u těch základních škol, tak ani ne, i když už taky to je něco jiného, než to bývalo dřív. Dneska mají ti rodiče tendenci dítě naprosto zahltit kroužkama a aktivitami, jednak asi proto, že na ně nemají tolik času, a jednak asi, protože mají strach, aby děti nedělaly neplechu. To je samozřejmě fajn, ale na druhou stranu pak je potřeba tak okolo těch deseti let, je potřeba, aby si to dítě vybralo jednu, dvě aktivity, které bude dělat pořádně, že jo. No, a když ti rodiče nejsou rozumní, tak samozřejmě pak se ty věci kříží nebo ty děti to nestíhají, tak samozřejmě z tohoto důvodu potom ty děti odpadají. Některý děti se nám nově hlásej, že jo. Dospělí se nám v podstatě doteďka hlásej, že třeba se někdo sem přistěhuje nebo jde sem studovat a objeví nás někde, buď nás vidí někde na vystoupení, nebo nás objeví na netu. Takže ta fluktuace je samozřejmě, ale takové to jádro, které jsou tady jako v těch nejstarších, které tu opravdu začínali jako děti. Budeme mít třicet let teďka. Anebo už zase naopak někteří, ti kteří začínali pozdějc, tak už sem vodí svoje děti, jo. Do těch přípravek

Kateřina Řeháková: „Choreografie, to si děláte všechno Vy?“

Zuzana Cílová: „Choreografie dělám já všechno, s tím, že teda ještě se uplatňují choreografie paní Baborákové. Zvlášť u těch nejstarších, protože tam zatím, teda mezi nimi, i když si myslím, že by na to měli, tak zatím se nenašel nikdo, kdo by dělal choreografii. Teď mě požádali, teď jim budu taky dělat jednu choreografii. No, jinak to dělám všechno já.“

Kateřina Řeháková: „A co Vás nejvíce baví na práci v dětském souboru nebo s dětmi?“

Zuzana Cílová: „No, s těma dětma, ta moje skupina, která je moje taková ta srdeční, já jim říkám, už teda nejsou pubertáči, to bych byla zlá. Už z toho věku odrostly. Tak ty já jsem si vychovala v podstatě od těch sedmi let. Takže teď už je to

zase o něčem jiném, teď už jsou to lidi, kterým je patnáct až třiaadvacet let. Takže to už jsou pro mě rovnocenný partáci, s kterými jedním jako se sobě rovnými. A na těch dětech, nemůžu říct, že mě to bere nějak víc, ale fakt je, že u těch dětí je senzáce, že oni jsou prostě naprosto bezprostřední. Jako přečtete si okamžitě na nich, že je něco nebaví. Oni to dají okamžitě bezelstně najevo. Ti starší už se umí přetvařovat, v tom dobrým slova smyslu, že je něco otravuje, ale vědí, že se to udělat musí. Takový ty technický študýrky. Tak dělaj, dělaj. Kdyžto u těch dětí prostě musíte být neustále ve střehu a neustále, protože je samozřejmě musíte technicky zdokonalit, ale nemůžete a já nechci věnovat tu hodinu a půl jenom tomu drilu nácviků těch prvků jako. Protože ta naše filozofie je, my neděláme žádné castingy, žádné výběrové řízení. Naše filozofie je, aby to ty děti především bavilo, aby je to samozřejmě nějak obohatilo, ale aby je to bavilo. To znamená, já musím strašně vnímat a u těch dětí to právě jde perfektně, oni to dají najevo okamžitě, když už se něco dělá dlouho nebo je to nebaví nebo je něco nezaujme, tak to prostě musím okamžitě prostrídávat a pro ty nejmenší musím vymyslet takovou formu, aby se prostě učili a vlastně nevěděli o tom, aby to pro ně pořád byla hra. A tak nenápadně při té hře se jednak učí spoustu nových písniček, říkadla a jednak samozřejmě i ty základní kroky.

Kateřina Řeháková: „A co si myslíte, že jim to může přinášet, že chodí zrovna do folklorního souboru v dnešní době?“

Zuzana Cílová: „No, tak to je taková ta otázka, kdy pak ta odpověď z ní jako klišé hrozný, ale je to tak prostě, že zrovna v dnešní době, která je tak strašně moderní a rychlá a přetechnizovaná, kdy prostě dítěti, sotva začne chodit, tak mu vrazíte do ruky ovladač a on intuitivně, aniž by ho někdy v životě viděl, tak ho začne ovládat. Tak aby prostě ty děti, jenom aby z nich nebyly takoví ti robůtci, který budou sice perfektně ovládat tu techniku, ale neřeknu vám určitě nic nového, když si myslím, že nějaká hodnota ta člověka je samozřejmě jednak v těch kořenech, který by si měl uvědomit, odkud je má, a to rozvíjení té muzikálnosti, té tanečnosti. Dřív jsme byli národ muzikantů, dřív to bylo supr, že každý učitel ve škole hrál na housle a s dětma zpíval. Dneska prostě ty hodiny hudební výchovy jsou docela tragický. A já si myslím, že ten rozvoj toho človíčka by měl být komplexní. Ne jen ho naučit perfektně excel a tyhle věci, přestože není naším účelem vychovat z nich profesionály a nikdy se tím živit asi nebudou, ale myslím si, že tu osobnost to jako velmi rozvíjí, pak samozřejmě ta práce

v tom kolektivu je super pro ty děti, protože jako kolektivní sporty, ty já mám taky ráda, protože tam to dítě se učí, hlavně pro ty jedináčky ,je to si myslím, je to dobrá škola, protože ne jenom já kopu na bránu, nebo ne jenom já tady sólově hraju tenis, nebo ne jenom já tady sólově tancuju, ale musí mít na zřeteli to, že jsme nějaká parta a musíme se respektovat, vzájemně si vážit svojí práce.“

Kateřina Řeháková: „Děkuji co je pro Vás konkrétně nejtěžší na vedení dětského folklorního souboru?“

Zuzana Cílová: „(smích) Pro mě konkrétně, vidíte ty haldy těch papírů? Tak tohle, no. To je takzvaně ta umělecká práce, protože mě strašně baví a strašně mě naplňuje, tak s tím zatím, já netvrdím, že to nepřijde, že člověk takzvaně vyhoří a už nebude mít nápady. S tím já zatím problém nemám, protože nápadů mám, že je nestihnu dělat. Ale to všechno okolo, to papírování, ty seznamy a veškerý ty organizační věci. Já sice, kór ty starší děcka, jak můžou, tak pomůžou, ale je to prostě. Ten šiml úřední, ten řehtá pořád. To je pro mě to nejméně samozřejmě zábavné a tím pádem i nejobtížnější.“

Kateřina Řeháková: „Tak já mockrát děkuju.“

Zuzana Cílová: „Není za co.“

Přepis rozhovoru s Hanou Dolejší (vedoucí dětského folklorního souboru Valášek)

Kateřina Řeháková: „Chtěla jsem se Vás zeptat, co Vás vedlo k tomu, že jste se rozhodla založit dětský folklorní soubor?“

Hana Dolejší: „No určitě, tak za prvé jsem už od tří let na Vsetíně začala tančit v tzv. hospodě U Pánovců. Asi půl roku jsem tam byla sama, ale pak jako protože tam byla celá naša rodina, babička, maminka, teta paní Šuláková mně dovezli aj tanečnicka, a sice z poslední z bratrů Růžičkových, kteří byli taky na Vsetíně slavní tanečníci. No, a tak jsme rostli, tančili jsme. Byli jsme vlastně jediný dětský pár na Vsetíně, který vlastně dá se říci, v roce 1950 vlastně, aby se vlastně začali stmelovat ne jenom dospělí, ale i děti. Takže se pak začalo nabalovat a vznikaly různé soubory no, ale my jsme začali tančit s Felinem u tetičky Trlicové, kdy nám korepetici dělala ona na harmoniku a zkoušeli jsme na staré gymnázce, dneska je to, že jo, Gymnázium Tomáše Masaryka, kde shodou okolností je moje sestřenice ředitelka toho gymnázia. A pak v roce 1956 vznikl soubor Malá Jaseňka a my jsme se tam s Felinem přihlásili, to už byly takzvané ty konkurzy. No, a tak samozřejmě nás vzali a stali jsme se sólisty souboru Malé Jaseňky. No, a tam jsme tančili vlastně až do osmnácti roků. V osmnácti letech mě předali taneční část celé Malé Jaseňky, takže vlastně jsem začala a byla jsem vedoucí Malé Jaseňky a zároveň vedoucí taneční složky Velké Jaseňky. No, a tančila jsem, tančila jsem, až jsem se protančila vlastně do Prahy, kdy jsem si vlastně vzala manžela Pražáka a vlastně od roku 1971 jsem v Praze. Různě jsem pomáhala v různých souborech, chodila jsem na konzultace k paní profesorce Líba Hynkové, k velké choreografce do Souboru písní a tanců neboli Státní soubor písní a tanců, kde taky pracovala ještě nynější moje kamarádka paní profesorka Inka Vostřezová, obě učily i pak na státní konzervatoři a vlastně ode mě pak chodili, protože otevřela zase profesorka Anča Svobodová otevřela takzvanou, při státní konzervatoři, obor lidový tanec, kde do každého sledu, kdy bylo jich třeba jenom, já nevím, řeknu šestnáct dětí, se dostaly vždycky z celé republiky, kdy do toho bylo zapojené i Slovensko tenkrát, protože ještě neměli konzervatoř. Tak vždycky čtyři až pět dětí se ode mě dostalo, takže u mě tančily, docela jako dneska významné celebrity, ať je to třeba Geňa, jeho sestra Veronika, nebo Jana Drdácká, Nikola Koptářová, mohla bych jmenovat celou řadu, to bychom tady byly možná tak do noci. Protože mě přestala bavit práce s dospělými, tak

vznikl takový návrh, že si teda založím dětský soubor. Tak jsem si vyjela, protože bylo tady to sídliště nové, tak jsem si pěkně vyjela tady do sídliště a tady na hřišti v tom čtvercu v Taussigový jsem si právě vybrala Geňu, Alana Fidlera, Jirku Vondráčka a Šindeláře a oni se přišli přihlásit. No, a začali jsme zkoušet druhého září 1976 nahoře na Satance. No, a tam už se to odvíjelo, tam nás chodil navštěvovat, protože taky dělali konzervatoř, ale hereckou, Richard Hes, Luboš Oravec, který u mě tančil v malé Jasence a prostě ze sedmi párů se najednou stal osmdesátičlenný kolos, no. A začali jsme slavit po roce již první úspěchy. No, a od té doby to pokračuje stále a stále, letos Valášek má výročí již 36 let, to vedu. Nic jiného nedělám, než sháním sponzory, protože peníze nikde nejsou, tak to držím zuby nehty. No, a podporuje mě hlavně rodina jo. Jinak vlastně to dělám za svůj důchod. Ten soubor jsem si založila proto, protože vlastně i když je Praha moje teď už rodné město, tak bohužel ty kořeny jsou pořád tam na tom Valašsku a nechtěla jsem bez toho folkloru a hlavně mi chybí ty naše hory a ta naše krajina. Tak jakmile mám volno, tak už tam mířím. No, takže soubor si myslím, že je na vysoké technické úrovni. Každý, kdo se pustí do takového aktu, založit dětský soubor, musí perfektně znát ten region. Jak ho nezná, tak to jde všecko do kopru.“

Kateřina Řeháková: „Chtěla jsem se zeptat, kdo Vám dělá choreografie?“

Hana Dolejší: „Já, já jsem umělecká vedoucí, choreograf, dramaturg, režizér a všechno. Já taky mám víc kluků než holek, což nebývá. Malý kluky sháním, ale velkých mám dost. Takže chybí mi i nějaký holky, protože vždycky jak vlastně je nějaké výročí, tak končí určitý počet, třeba mně vypadnou čtyři vytančený páry, jo. A to už jim je třeba osmnáct, devatenáct, jo. Ty, co se nedostanou na státní konzervatoř, aby to nepadlo vniveč, tak jsme se rozhodli od ledna založit velký soubor. Mám teď šest velkých párů nad dvacet let. Zkoušíme každou středu, takzvaný velký Valach je to. Protože je to škoda. Jinak matka mně vyšívala kroje a ještě vyšívá, bude jí letos osmdesát sedm. Stále je čiperná, plete nám. A v krojích, ve kterých tančíme, tak to jsou všechno originály. Takový ten dívčí kroj vyjde až na dvacet tisíc, když už je starší, a ten chlapecký na patnáct, i když je jednoduchý. Ale to je všechno ruční práce a to se všechno platí, no. Jinak moje děti si berou, ať je to Filip Renč, Franta Brabec nebo ať je to pan Vaculík, tak všichni berou si děti do těch muzikálů ode mě, protože jednak jako mají techniku a jednak se umějí, protože my začínáme tou dikcí, pohybovat výborně a vlastně i herectví,

mám teď jednu slavnou holku Tereza Voříšková, ta u mě tančila patnáct let. A taky o mě vždycky i píše, jo.“

Kateřina Řeháková: „Co Vás konkrétně nejvíc baví na práci s dětmi?“

Hana Dolejší: „No, tak já sama děti nemám. Proto jsem se vrhla i na ten dětský soubor. No, takže já mám dětí dost tady. Vlastně mě baví to tvořit všechno a vymýšlet. Někdy se mi zdají i barevné sny o choreografii, takže proto jsme také tímhle takový zvláštní a ojedinelí. No, a hlavně znám perfektně ten region, že jo. Od tří let to jako, se v tom pohybuju.“

Kateřina Řeháková: „Zeptám se, co si myslíte, že dětem v dnešní době může folklor přinášet?“

Hana Dolejší: „No, určitě i takový Geňa, který dneska dělá Partičku, tak občas tam použije nějaké takové ty valašské, protože je učím i nářečí, a určitě to v nich zůstává, protože už to, že tady zůstávají tak dlouho. Oni třeba se ve třech letech přihlásej a jsou tady až bůhví kdy. I když je spousta jiných trendů, je fotbal a nějaký florbal a já nevím, co všechno, různých aktivit. A vlastně je to všechno o penězích a docela ty děti ani nic moc nenaučí a hlavně je nenaučí dýchat. Neučí je rytmy, mně tady přišly děti na konkurz, že někde chodily tančit a už docela velký, kolik jim bylo asi deset, jedenáct a oni vůbec ani držení těla, protože to je základ. Napřed se musej naučit dýchat, protože k tomu tanci a naučit rytmy. My právě začínáme těma říkadlami, a než pustím nějaký dítě, tak to trvá třeba dva, dva a půl roku. Oni právě v té dikci se učej vlastně, oni recitují a to recitují vlastně v tom našem nářečí. No, a pak začínají už pomalu tančit.

Kateřina Řeháková: „Co je pro Vás konkrétně nejtěžší na vedení dětského folklorního souboru?“

Hana Dolejší: „Pro mě je nejhorší ta administrativa, protože si nemůžu dovolit žádného manažera, ale mám takovou šikovnou asistentku, která už je tady u mě dvacet let. Ta zrovna i zaskakovala, tančila i teď v neděli v tom divadle v Horních Počernicích. Takže ta mi hodně pomáhá. A pak teda ještě můj synovec, kterej mi dělá tenhleten předpotopní počítač. Protože počítač je můj nepřítel, já na tom umím psát, ale maily, ty mě prostě nebaví.

Kateřina Řeháková: „Tak moc děkuju.“

Hana Dolejší: „Nemáš zač.“

Přepis rozhovoru s Františkem Staňkem (vedoucím dětské folklorní muziky Violka)

Kateřina Řeháková: „Na začátek se Vás zeptám, co Vás vedlo k tomu, že jste se rozhodl založit folklorní nebo lidovou muziku?“

František Staněk: „ A myslíte tady, nebo na Moravě?“

Kateřina Řeháková: „ Aha“ (smích).

František Staněk: (smích) „Já jsem byl dvacet let na Moravě a prostě patnáct let jsem tam měl cimbálovku s tanečním souborem.

Kateřina Řeháková: „Jasně.“

František Staněk: „ No, a když jsem přišel sem do Prahy, tak pan ředitel věděl, že to jako jsem tam dělal a je taky nadšenec pro to. Tak mi řekl: Uděláš to tady? A já jsem řekl, udělám to tady velice rád. Tak jsem to začal tady dělat.

Kateřina Řeháková: „Děkuji a kdo Vám vymýšlí úpravy? Ty si asi vymýšlíte sám.“

František Staněk: „ To si všechno dělám sám. Samozřejmě, ano.“

Kateřina Řeháková: „ A kde se inspirujete?“

František Staněk: „ No, dneska už ani ne. Samozřejmě dřív, když jsem přišel na Moravu, jelikož jsem Jihočech, tak jsem o tej harmonii a takových věcech věděl z konzervatoře sice hodně, ale to se všechno použít nedá. Tam se musí dělat i jiné věci, tak jsem poslouchal gramodesky. Pana Rokytu, že jo, ten měl vynikající úpravy a tak dále, BROL a takový ty kapely, který tehdy prostě Čechovci, že jo, a tak dále, co jsem měl možnost na gramodeskách a jednak, co jsem měl možnost na živých koncertech. Takže tam jsem to odposlouchal, no, a studoval jsem. Knižky jsem si sehnal o moravský harmonii a takový věci no, a učil jsem se, protože ono to Valašsko někdy je takový kostrbatější a přesně tak neodpovídá tomu, to co nás učej na konzervatoři, jako tam úplně pravda není (smích). Tam oni ti lidoví muzikanti jako neměli takový zábrany, jako maj školený muzikanti, že jo, hudební skladatelé a tak dále, takže oni si tam dělali určitý věci, krásný věci, který jsem se tam musel přiučit, no. A z toho těžím pořád.“

Kateřina Řeháková: Děkuji a co Vás konkrétně nejvíce baví na práci v s dětmi v souboru?“

František Staněk: „ No, všechno, já nevím, no. Všechno od první chvíle, když jim přinesu noty a oni v podstatě loví, neví nic, a když je to hotový, krásný a povede se

nám to někde na vystoupení a já s nima taky dost často hraju a tak dále, takže je to prostě nádhera. A oni jsou skvělí, že jo.“

Kateřina Řeháková: „ Jsou.“

František Staněk: „ Když se jim, jak bych to řekl, když se jim to šikovně podá a dobře se jim vysvětlí, jak se to naučit, aby se to naučili dobře a měli z toho radost, to je úplně to nejdůležitější. Jako neříkat jim prostě, ty to hraješ blbě a pořád to je blbě, tak to je jako, tím je to nenaučím. Musí se jim to naservírovat tak, aby to pochopili a co nejdřív se to naučili a měli z toho radost, no. Asi takhle.“

Kateřina Řeháková: „A co si myslíte, že jim to přináší, že sem chodí do lidový muziky?“

František Staněk: „Já si myslím, že jim to přináší, co jim to přináší, tak jednak radost teda z té muziky jako takový. Já si myslím, že je to úplně jedno, jakou muziku. Já teda shodou okolností umím dělat tuhle, kdybych uměl dělat jazzovou muziku, budeme dělat jazzovou muziku, takže to si myslím, že úplně tak jako není tak úplně důležitý. Důležitý je tu muziku dělat. Pak si myslím, že je to teda smysl pro kolektiv a takový ty věci, no, a pak některý věci, který vypadaly, kdysi se jako říkaly, takový věci jako láska k vlasti a takovýhle, myslím, že to tam ještě pořád je a že to je strašně důležitý a ono se to kdysi psalo, že to je láska k vlasti a takový, tak já nevím, myslím, že je to pořád to stejný, když ty učitelky vezmou děti do lesa a ukazují jim tam broučky a ptáčky a takový, takže je to úplně stejný, jako když my tady zpíváme ty písničky a uvědomujeme si, jak ty lidi kdysi dávno, oni neměli vzdělání, neuměli číst a psát, no, a přitom tady napsali takový krásný texty, takový skvostný melodie, že jo. A hlavně si myslím, že to je učí, v těch písničkách je takovej určitej poetickéj jazyk jako, já nevím, jak bych to řekl. Tam jsou obyčejný všední věci, každodenní třebas, řečený prostě tak nádherně poeticky, tak krásnýma obratama, že to je kultivuje taky určitým způsobem. Ty texty je kultivujou, nehledě tomu, že třeba je kultivuje ten vůbec celkově ten kolektiv a tak dále, smysl pro zodpovědnost a takový věci. Asi takhle.“

Kateřina Řeháková: „Děkuji, a na poslední otázku bych se zeptala. Co je podle Vás nejtěžší na vedení lidové muziky?“

František Staněk: „Co je nejtěžší? No, abych byl upřímněj, já jsem trošku cholerik, že jo, to už jste možná poznala tady. Někdy mě mrzí, že teda někdy strašně moc vyjedu a tak dále, takže asi je nejtěžší se trošku někdy držet a uvědomit si, že jsou

to děti, ale nejtěžší. Já si myslím, že to zas tak úplně těžký není, no. Důležitý je asi navázat takovej ten kontakt. Myslím si, že člověk musí být upřímný, nemůžu tady dělat odstup, to teda v žádným případě. A vzhledem k tomu, že s nima taky moc často hraju, tak si myslím, že je taky důležitý, že jsem jeden z nich. Což si myslím, že oni taky chtěj takovou věc. A že jsme prostě všichni na stejné lodi, no. Že jako potom to vystoupení, ta zodpovědnost je stejná moje a jejich, je to víceméně stejný, takže navázat takovej ten společnej kontakt, že chceme všichni jedno a totéž. Oni a i já. A jako nedělat tady jako nějakou hradbu, jako já jsem tady prostě učitel a vy koukejte tady dělat, tady to hrajete blbě a takový, to ne, no.

Kateřina Řeháková: „Já jsem tady byla jen chvilku, ale přišlo mi to, že to tady tak máte, jak říkáte.“

František Staněk: „Jo, my musíme být prostě stejný. Já si tady nemůžu na nic hrát. Pro mě není problém, když něco zvorám, tak řeknu ježišmarja, já jsem to, že jo, takže to pro mě není problém a říkám, je to asi to, že jako já jsem jeden člen s nima. Asi takhle, já si myslím, že tohle je nejdůležitější, no. Protože jak je takovej ten odstup, obzvlášť v lidové muzice, protože v lidovej muzice není zahrát krásně noty, v lidovej muzice je důležitěj projev, že jo, to znamená, když oni přijdou na pódium, tak oni musí mít kontakt, musí to na nich bejt vidět, musí být vidět, slyšet to v hlase a vidět to v obličejí, že ví, co zpívají. Když zpívají ty svatební písně nebo takový, tak to musí být prostě slyšet. Oni to nemůžou jenom takový nějaký. Ty písničky by byly pak všechny stejný. To není pravda, písnička je právě krásná v tom, že tam má ten obsah a ten on musí sdělovat. Já už je učím takový věci, že si najdou někoho v tom publiku a zpívají to pro něj. No, já vím, některý tam sedí takhle a člověk si říká, pane bože, proč jsi tady, když tě to vůbec nebaví, tak toho si nevšímat a koukat na ty jiskrný oči těch některejch babiček, který člověka sledují, a těm hrát. A prostě ten vzájemnej kontakt, to sdělení, to je tam třeba. A to je učím. Obzvlášť teda v tej lidovej muzice je to strašně důležitý, že jo. Tam musí prostě sdělovat ten obsah a ne jenom prostě jenom odezpívat ty slova, ale musí to bejt v tom hlase slyšet, že ví, o čem zpívají, že ví, co se tam děje. Tanečníci to je to samý.“

Kateřina Řeháková: „No, jasně.“

František Staněk: „Prostě, když tam bude perfektně tancovat a nic, tak to je na nic. Občas musí někdo juchnout a tak dále a musí prostě být vidět ta radost z toho pohybu a jak prostě si to tam užívají na tom pódiu, to musí bejt, no.“

Kateřina Řeháková: „Tak já Vám mockrát děkuju za rozhovor a za všechno, za vřelé přijetí.“

František Staněk: „Jó, rád.“

Přepis rozhovoru s Martinou Krajskou (vedoucí dětského folklorního souboru Vrbina)

Kateřina Řeháková: „Nejprve bych se Vás chtěla zeptat, co Vás vedlo k tomu, že jste se rozhodla založit dětský folklorní soubor?“

Martina Krajská: „Co mě vedlo? Asi to, že jsem od malička tancovala, že se mi to líbí, folklor, a že jsem si říkala, že jednou přijde čas, kdy prostě budu muset skončit s tancováním, jako aktivně a že bych chtěla u toho zůstat a nějak jako to předat dál nebo. Prostě u toho zůstat. A přišlo mi to, že dětský folklorní soubor je lepší, než zakládat dospělý, no.“

Kateřina Řeháková: „A kdo Vám vymýšlí choreografie? Co Vás inspiruje?“

Martina Krajská: „Choreografie si ve většině případů dělám já sama. Kdo mě inspiruje, co mě inspiruje. Asi práce ještě v tom mém souboru klasickým, v kterém tancuju v Gaudeamu. Takže jako třeba i prvky od Packa nebo prostě ten jeho náhled na ty úpravy, na to pojetí folkloru. Před tím Alena Skálová, která s námi dělala, takže takhle. Ale jinak to vlastně je všechno mé.“

Kateřina Řeháková: „Jsou to Vaše nápady.“

Martina Krajská: „Moje nápady ano, to co si vymyslím, to si udělám.“

Kateřina Řeháková: „Jo, a co Vás na práci v dětském folklorním souboru nejvíc baví?“

Martina Krajská: „No, mě nejvíc baví, když se to potom to vystoupení povede, nebo i zkouška. Když je někdy taková hezká zkouška, že z toho vyleze. Že jsme spokojený já, že jsme udělali hodně práce, že se něco naučili, a děti, že jsou spokojený z toho, že si něco odnesly, že mají dobrou náladu. Třeba se něco naučily a ani o tom nevědí, že se to naučily, jo. A na tom vystoupení, když člověk něco tak dlouho dělá a pak to vidí na tom jevišti nebo nějakým tom prostoru a zdá se mu to jako dobré, tak je potom spokojený, jako že to mělo smysl. No, a popřípadě. Já ten soubor vedu už deset, dvanáct let skoro, takže mám dvě tři holky, který přece jenom u toho zůstaly a tancujou dál. Tak to je taky pro mě hezký, když vidím, že jim to něco dalo, že to nebylo zbytečný a že se jim to líbí a že pokračujou dál.“

Kateřina Řeháková: „A ještě co si myslíte, že to může dětem přinášet, že chodí do dětského folklorního souboru?“

Martina Krajská: „To já nevím, to ses měla radši zeptat jich. No, oni to ještě nevědí. Já si myslím, že parta, určitě vždycky u všeho je parta. Když je dobrá parta dětí a v tomhle věku i rodičů, tak je taková ta společná práce, že se něco naučí a pak že se s tím někam jde, něco se s tím udělá, pak takovej ten kolektivní duch, že jako něco udělají společně a to asi si myslím, no. Jako nevím, jestli nějaká radost z folklorního zpívání, to asi v dnešní době si to tolik neuvědomují, já si teda myslím, že jo, že by tyhle děti právě měly poznat tohle český lidový, ten úplnej prvopočátek z čeho jsme vycházeli, že jo. Ty český říkačky a písničky a to si asi moc neuvědomují, no.

Kateřina Řeháková: „Poslední otázka, na kterou se zeptám, tak co je podle Vašeho názoru na vedení dětského folklorního souboru nejtěžší?“

Martina Krajská: „Co je nejtěžší? No, tak to teda nevím (smích).“

Kateřina Řeháková: „(smích).“

Martina Krajská: „Asi je k tomu nějak ukecat, nebo přesvědčit, aby to dělali tak, jak ten vedoucí chce, aby to trošku viděli a měli z toho takovej jako, aby sem nechodili jenom, že si jdou jednou tejdně nebo dvakrát tejdně zatancovat, pokecat, ale aby měli takovej ten společnej duch, že se něco teda jako připravuje, že se něco dělá a k tomu je donutit, aby jako tak asi vnímali trošku tak přibližně jako já, jako celej soubor. Nevím no, kázeň, ale to je u všeho. A čím jsou děti menší, tím je to lepší, a když jdou do puberty, tím je to horší. Spíš tohleto, přesvědčit je, že to, co dělají, je dobrý.“

Kateřina Řeháková: „Tak Vám moc děkuji za rozhovor.“

Martina Krajská: „Já taky.“